«MENING BIRINCHI ENSIKLOPEDIYAM»

TEXNIKA OLAMIGA SAYOHAT

YENGIL AVTOMOBILLAR

•AVTOMOBILLAR TARIXI•
•OILABOP AVTOMOBILLAR•
•4X4 AVTOMOBILLAR•
•POYGA AVTOMOBILLARI•

UO‘K: 629.371.21(031)
KBK 30
T44

Tuzuvchi

Baxodir Ibragimov

T44 **Texnika olamiga sayohat**. [Matn]: bolalar ensiklopediyasi. («Mening birinchi ensiklopediyam» turkumidan) / Baxodir Ibragimov. – T.: «O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi» Davlat ilmiy nashriyoti, 2018. – 96 b.

ISBN 978-9943-07-672-3

Siz texnika olamining qiziqarli jihatlarini bilmoqchimisiz? Marhamat! Ushbu kitob sizga texnika qudrati, uning mo‘jizasi sanalmish mashinalarning ixtiro etilishi, avtomobillarning tarixiy taraqqiyoti, avtopoygalarning betakror rekordi kabi qiziq ma’lumotlarni taqdim etadi.

UO‘K: 629.371.21(031)
KBK 30

ISBN 978-9943-07-672-3

© Baxodir Ibragimov, 2018.
© **«O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi»** Davlat ilmiy nashriyoti, 2018.

MUNDARIJA

KIRISH 7

AVTOMOBILLAR TARIXI

«Avtomobil» so‘zi qayerdan paydo bo‘lgan? 10
«Otsiz ekipaj»lar qanday vujudga kelgan?..12
Dvigatel – mashinaning yuragi 14
Meni asra – o‘zingni ehtiyot qil! 16
Elektron boshqaruv bloki – haydovchiga yordamchi..18
Dizayner va konstruktorlar 20
Kuzov va uning turlari................................22
Avtomobillar qanday tayyorlanadi? 24
Sinovda 26

OILABOP AVTOMOBILLAR

Oilabop avtomobillar 30
Eng xavfsiz avtomobillar. «Lexus» 32
«Mazda» 33
Budjet uchun foydali. «Renault Duster»...34
«Lada Largus» 35
Qulaylik. «Chevrolet Captiva» 36
«Chevrolet Orlando» 37
Sayohatda rohatda. «Grand C-Max» 38
«Kia Carens» 39
Eng, eng, eng tejamkor!
«Citroen C4 Cactus» 40
«Opel Zafira» 41

4X4 AVTOMOBILLAR

«Cadillac» 44
«Porsche Cayenne»..................................46
«Hammer H1»..48
«Dartz Prombron»...................................50
«Lamborghini LM002» 52
«BMW X5»...54
«Lincoln Navigator» 56
«Range Rover Evoque»...............................58
«Toyota Land Cruiser J200» 60
«Volvo XC90» 62

POYGA AVTOMOBILLARI

Tezlikni oshira borish 66
Shakl va tezlik 68
Konstruktorlik byurosidan
avtodromgacha 70
Bu qanday qilinadi? 72
Dvigatelning quvvati 74
Poyga g'ildiraklari 76
Mukammallikning o'zginasi 78
Sport avtomobillari 80
Yulduzli trassalar 82
«Dragster»lar 84
Avtoralli 86
Muhimi – tezlik! 88
Kelajakka intilib 90
Mashhur emblemalar 92

KIRISH

«Texnika olamiga sayohat» kitobi inson qo‘li bilan yaratilgan ajoyib mo‘jiza – avtomobillar haqida ma’lumot beradi.

Avtomobil kundalik hayotimizda bizning eng yaqin yordamchimizdir. Uning yordamiga suyanar ekanmiz, uni yaqindan bilishimiz, har bir qismini, qanday ishlashini yaxshiroq bilishimiz kerak bo‘ladi.

Ushbu kitob yordamida insoniyatning texnologiya davriga qay yo‘sinda o‘tishi, ilk avtomobillarning ishlab chiqarilishi, avtomobil ishlab chiqaruvchi kompaniyalarning monopollashishi va raqobatlashishi, mashinalarning yangidan yangi namunalari dunyo bozorlarini qay tarzda egallashi kabi jarayonlarni bilib olishingiz mumkin.

Har bir mavzu ostida avtomobillar xususiyatini ochib beruvchi ma’lum turdagi ma’lumotlar keltiriladi. Masalan, «Otsiz ekipajlar qanday vujudga kelgan?» mavzusi ostida mashinalarning ilk ajdodi ekipajlarning avtomobil holatiga qay tarzda o‘tganligi, uning ixtirochilari kimligi haqida aytib o‘tiladi. «Meni asra – o‘zingni ehtiyot qil» rukni ostida esa, mashinaga o‘rnatilgan, haydovchi va yo‘lovchilar xavfsizligini ta’minlaydigan qo‘shimcha jihozlar haqida batafsil ma’lumot beriladi.

Kitobda avtomobillarga bo‘g‘liq har qanday yangilik, o‘rnatilgan qo‘shimcha jihozlar va qulayliklar tadrijiylik asosida berib boriladi. Mazkur jihatni avtomobil ishlab chiqarish bosqichlarini berib bo‘lgandan so‘nggina mashinalarning dizayni, qulayliklari, did va vaziyatga qarab qilingan takliflar, nihoyat, mashinalar ishtirokida bo‘lib o‘tadigan poygalar xususida aytib o‘tilganidan ham ko‘rish mumkin.

Har bir sahifada, siz aziz o‘quvchining, tasavvurlarini tiniqlashtirish uchun mashina va u bilan bo‘g‘liq ko‘plab rasmlar berib boriladi. Bularning barchasi siz uchun, sizning bilimlaringiz oshishi uchun qilinmoqda.

Aziz kitobxon! Qo‘lingizdagi ushbu kitobni o‘zingizga do‘st tuting. Zero, sizning yordamchingiz bo‘lgan avtomobillar haqida ko‘proq bilish sizga foydadan xoli emas. Shundaymasmi?

AVTOMOBILLAR TARIXI

Bu bo‘limda siz avtomobilning turli xalqlar tomonidan qanday nomlanishi, ularning qanday paydo bo‘lganligi, ichki qismlari, texnik tomoni, xullas, avtomobillar haqida to‘liq ma’lumotga ega bo‘lasiz.

«AVTOMOBIL» SO‘ZI QAYERDAN PAYDO BO‘LGAN?

Avtomobil so‘zi ikki tildagi so‘zlarning birlashmasidan kelib chiqqan: **Autos** – grekcha o‘zi, **mobilis** – lotincha yuradigan, harakatlanadigan. XIX asr oxirlarida o‘zi otlarsiz harakatlanadigan aravalarni otsiz ekipaj, o‘zi yuguru vchi g‘ildiraklar va o‘ziyurar deb atashar edi.

Birinchi avtomobilga nom berish ➤

Birinchi avtomobillar nemis muhandislari tomonidan yaratilgan, ammo keyinchalik uni fransuzlar takomillashtirgan. Hatto ular o‘z mashinalariga yangicha nom ham berishgan: **«KARFTFARSOYG»** – motorli arava.

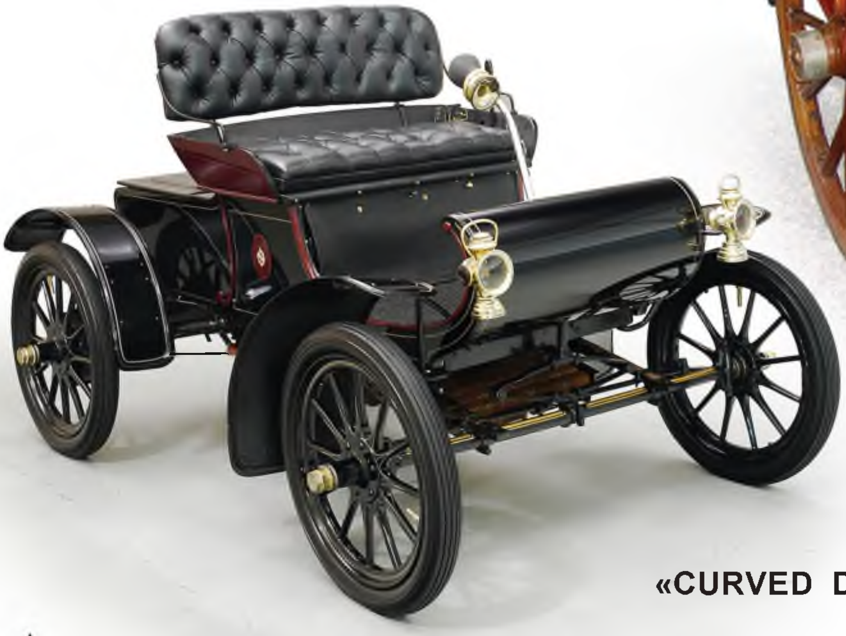

«CURVED DASH»

▲

Dunyoda avtomobillarning nomlanishi

Har bir mamlakat avtomobilni o‘z tilida atashgan. Amerika va Angliyada **«CAR»**, ya’ni arava, aravacha deyishgan.

KITOBXON
BILIMLAR XAZINABONI

Bu tanishuv parchasidir. Asarning to‘liq versiyasi https://kitobxon.com/oz/asar/3655 saytida.

Бу танишув парчасидир. Асарнинг тўлиқ версияси https://kitobxon.com/uz/asar/3655 сайтида.

Это был ознакомительный отрывок. Полную версию можно найти на сайте
https://kitobxon.com/ru/asar/3655